

Beslutningsgrunnlag for vurdering av eierskap i Revisjon Midt-Norge SA

Vi har stor forståelse for krevende økonomiske tider i kommunene. Vi ser at alle kommunale tjenester og samarbeidsområder vurderes i forhold til kostnader og nytte.

I denne sammenhengen ønsker vi å bidra med et best mulig beslutningsgrunnlag. Hva er fakta når det gjelder revisjon generelt og Revisjon Midt-Norge (RMN) spesielt?

Revisors rolle når det gjelder å revidere en kommune er føre kontroll med administrasjonen på oppdrag fra kontrollutvalg og kommunestyre. Vi er en ekstern og nøytral part, og er politikernes redskap. Vi skal se etter at forvaltningen drives i samsvar med politikernes vedtak og forutsetninger, og om regnskapet gir et sant og rettferdig bilde av den økonomiske situasjonen. Videre at det er utarbeidet i samsvar med lover og forskrifter. Vi skal være på vakt for fellesskapets verdier.

Utgangspunktet er at regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll er lovpålagt med utgangspunkt i kommuneloven. Det kan altså ikke velges bort. Revisjonen kan løses gjennom å ansette egen revisor, inngå i et interkommunalt samarbeid eller konkurranseutsette revisjonen.

Skal kommunen da fortsette eierskapet i RMN?

Først noen tall og fakta.

Litt kort om selskapet dere eier.

Revisjon Midt-Norge er organisert som et samvirkeforetak der kommuner og fylkeskommuner er våre eiere. RMN skal ihht vedtatte vedtekter drive revisjon av de kommuner og fylkeskommuner som har medlemskap i foretaket.

RMN er i dag et resultat av 5 interkommunale selskap som har fusjonert siden 2017. Før 2004 var Grong kommune med i Indre Namdal revisjonsdistrikt. Deretter KomRev Trøndelag IKS fram til 2017.

Vi har 47 ansatte fordelt på 9 kontor i regionen (Orkanger, Brekstad, Trondheim, Stjørdal, Steinkjer, Namsos, Brønnøysund, Sandnessjøen og Mosjøen.

Er RMN dyre?

Selskapet driver til selvkost.

I RMN har man valgt en modell med et honorar som vedtas av årsmøtet. I dette honoraret ligger alt av lovpålagte revisjonstjenester, attestasjoner, veiledning osv. Dette gir forutsigbarhet og ingen ekstras fakturering for kommunen. I 2023 betalte Grong 618 000,- for disse tjenestene. Til sammenligning betalte Grong i 2015 kr 508 000,- for revisjon.

Kostnadsbildet viser at siden etableringen i 2018 har kommunenes honorar til selskapet har økt mindre enn kommunal deflator fram til i dag. Tabellen viser at mens kommunal deflator i gjennomsnitt har økt med 3,9 prosent i perioden, har revisjonshonorarene økt med 1,6 prosent.

Tabell 1: Utvikling i kommunal deflator sammenlignet med økning i honorar for eierkommuner i RMN

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kommunal deflator	3,1 %	3,2 %	1 %	4,4 %	6,7 %	4,3 %	4,7 %	4,1 %
Økning honorar RMN	0 %	0 %	Reduksjon på 2%	1 %	1 %	4 %	7 %	4,1 %

Kilde: Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi V-2024, RNB24 og KS

Sammenlignet med kommuner som er deltakere i andre interkommunale løsninger, eller har konkurranseutsatt revisjonen, er vi også kostnadseffektive. Vi har hentet inn tall fra noen kommuner som er revidert av andre selskap.

Eksempler på årlige kostnader til revisjon for kommuner i Norge:

Kommune	Innbyggertall	Kostnad revisjon eks mva	År/ revisjonsselskap
Rana	26 000	1 653 000	2023 privat revisjon
Tynset	5500	900 000	2025 privat revisjon
Tysvær	11 400	1 200 000	2023 Rogaland revisjon IKS
Grong	2230	618 000	2024 RMN
Gjemnes	2670	850 000	2023 Møre og Romsdal revisjon IKS
Hemnes	4420	900 000	2023 KomRev Nord IKS

Det kan være litt vanskelig å sammenligne kostnader mellom kommuner. Dette skyldes usikkerhet om innholdet i de ulike avtalene om revisjon, men generelt kan det se ut til private revisjonsselskap gir noe rimeligere fastpris på lovpålagt regnskapsrevisjon, men opererer med en høyere timepris på forvaltningsrevisjon. Ved sammenligning av KOSTRA data er det også viktig å være klar over hva som er kostnader til revisjon, sekretariat og drift av selve KU.

Vi har tall fra konkrete anbudskonkurranser vi har vært med på, som viser at vi er konkurransedyktige på pris.

Hva med mengden revisjonstjenester?

Er det for mye eller for høyt nivå på tjenestene? Både i RMN og i kommuner som har konkurranseutsatt tjenestene, så er det i dag slik at man har en pris som skal dekke alle lovpålagte revisjonstjenester, attestasjoner og nødvendig veiledning til disse tjenestene. Når det gjelder FR er ikke mengde og omfang konkretisert i lov. Her legges det til grunn et timetall årlig for FR. I RMN er antall timer FR per kommune delt in i 4 nivåer avhengig av størrelsen på kommunen. Forvaltningsrevisjoner kan være store og små, men en gjennomsnittlig forvaltningsrevisjonsrapport i Norge er på ca 300 timer. Våre tall for mengden forvaltningsrevisjon for kommunene er sammenlignbare med nivået i tilsvarende store kommuner som revideres av andre selskap.

Eksempler på timer FR i kommuner i Norge årlig:

Kommune	Innbyggertall	Timer FR	Egenregi eller konkurranse
Tynset	5000	355	konkurranse
Rendalen	1800	350	konkurranse
Rana	26 000	550	konkurranse
Grong	2230	250	Egenregi RMN
Gjemnes	2670	300	Egenregi Møre og Romsdal revisjon SA
Hemnes	4420	243	Egenregi KomRev Nord IKS
Røyrvik	460	185	Egenregi RMN

Er vi kompetente?

Vi er en kunnskapsbedrift med 47 ansatte og reviderer 54 kommuner i Norge. Det er det vi er spesialister på. Vi har de samme kompetansekrav til våre revisorer som det de private revisjonsselskapene har, eksempelvis statsautoriserte revisorer. Vi har medarbeidere med spisskompetanse på kommunale problemstillinger. Vi har medarbeidere som bidrar i den faglige utviklingen av kommunal revisjon i Norge. Vi reviderer flere kommuner enn noen andre aktører i Norge. RMN har 10 statsautoriserte regnskapsrevisorer, 2 forvaltningsrevisorer med doktorgrad og vi har mange års erfaring blant våre medarbeidere.

Hva er status når det gjelder konkurranseutsetting av revisjonstjenester i Norge i dag?

Loven åpnet for konkurranseutsetting av revisjonstjenester i 2004. Det er i dag ca 40 kommuner som har konkurranseutsatt revisjonstjenestene. Disse kommunene er delt mellom Deloitte, BDO og KPMG og RMN (vi har nemlig også en kommune). Deloitte har fleste kommuner av disse andre aktørene. For 10 år siden var det 50 kommuner som hadde konkurranseutsatt tjenestene. De siste årene har kommuner på Haugalandet og Vestfold gått tilbake til interkommunale selskap.

For 10 år siden var det nærmere 40 interkommunale revisjonsselskap. Nå er det 19 igjen. Det har vært store strukturelle endringer for å møte krav til kompetanse og effektivitet, samt konkurranse fra private aktører.

Hva er mulighetene for eierkommunene til RMN?

Vi ønsker oss eiere/ kommuner som er stiller krav til oss og har forventninger til tjenestene de betaler for. Dette gjelder pris, kvalitet og kompetanse. Kommunene må bruke mulighetene som ligger i eierskapet til selskapet.

I tillegg til å forvente at selskapet arbeider aktivt med effektivisering og utvikling av selskapet, kan det også diskuteres andre strategier for selskapet. (selskapets strategi er vedtatt av eierkommunene)

Øke inntjeningen på andre kunder. Økt salg til egne kommuner (i egenregi). Se på leveranseavtaler og modell for fakturering.

Kan det ikke likevel være greit å teste selskapet konkurranseevne i markedet? Selskapet er opprettet av kommunene, med et felles formål om å levere kostnadseffektive revisjonstjenester i egenregi. Vi er pålagt å ha minimum 80% av omsetningen vår blant våre eierkommuner. Vedtektene til selskapet sier at hvis man er medlem i RMN må man kjøpe hovedvekten av revisjonstjenester fra selskapet. Hvis våre eierkommuner skal teste oss med jevne mellomrom gjennom konkurranseutsetting, undergraver dette hele formålet med selskapet. Hvis kommunen har utlyst en anbudskonkurranse vil man måtte gjennomføre konkurransen og ta det beste tilbudet. Skulle RMN være det beste tilbudet kan man ikke avlyse konkurransen og gå tilbake til medlemskap i RMN igjen.

Konkurranseutsetting hvert 4 år betyr også en del transaksjonskostnader. Dette blir ofte underkommunisert. I tillegg mener vi altså at slik benchmarking/sammenligninger er mulig på annen måte enn via konkurranseutsetting.

Til slutt om viktigheten av kontroll og revisjon (dette er uansett om kommunen kjøper revisjonstjenester eller er deltakere i et interkommunalt selskap)

Verdien av tillit i samfunnet til politiske organer og administrasjon er sentralt. Dette er viktig i et demokratiske perspektiv. Vi vil også trekke fram viktigheten av kontroll og revisjon, ikke minst i krevende tider.

I tillegg til dette ligger det forhåpentligvis en nytteverdi for administrasjonen og et bidrag til forbedring gjennom revisjonen som utføres. Vi veileder kommunene mer i økonomisk vanskelige tider. Vi kan helt sikkert bli bedre på mange måter både i den interne driften og hvordan vi opptrer når vi er ute og reviderer. Dette gjelder også for hvordan vi kommuniserer og samarbeider med både administrasjonen og politikerne i kommunen.

Jeg mener jeg har belegg for generelt å si at det ikke ligger kostnadsbesparelser på å kjøpe de samme revisjonstjenestene i markedet som man i dag har i RMN.

Bruk muligheten som eierskapet gir. Hva skal selskapet være for kommunene framover? Hvordan skal selskapet drives? Bruke årsmøtet som arena for å diskutere og påvirke utviklingen av selskapet.